

Wat als alle mensen ouder dan zeventig opeens van de aardbodem zouden verdwijnen?

Posted on 25 november 2025 by Paul Frentrop

In gezelschap van vrienden die tegen een geestelijk stootje kunnen, mag ik graag de incorrecte grap maken dat als God in één klap alle blanken van de aarde zou laten verdwijnen, de wereld een stuk racistischer zou zijn. Er zijn ook andere versies van dit gedachte-experiment te verzinnen.

Stel dat alle mensen ouder dan zeventig opeens van de aarde zouden verdwijnen. Het is maar een ideetje, maar als zo'n vraag bij je opkomt blijft die hangen. Voor de goede orde: Ik heb het niet over het doodmaken van mensen boven de zeventig. Ik probeer me voor te stellen wat er gebeurt als God in zijn onmetelijke wijsheid iedereen ouder dan zeventig van de aarde af haalt en op basis van zijn laatste oordeel de goeden onder hen in de hemel opneemt en de slechten naar het vagevuur dan wel de hel verwijst.

Verdriet en opluchting

Het effect van zo'n goddelijk ingrijpen op de rest van de mensheid zou niet per se negatief zijn. Er zal natuurlijk verdriet heersen om het verlies van ouders en grootouders, hoewel misschien her en der ook opluchting. Veel jonge gezinnen die het toch al zo druk hebben, zullen het opvangschema van de kinderen aan moeten passen. Maar het is een zegen om eerder te sterven dan je (klein)kinderen.

De economie zal gewoon doordraaien. Mensen boven de zeventig deden toch al niet meer mee met het productieproces. De regering kan doorregeren, want daar zit niemand boven de zeventig in. (Voor China, Rusland, Iran en de Verenigde Staten ligt dat anders, maar we beperken ons gedachtenexperiment tot een goddelijk ingrijpen alleen in Nederland.)

Alle ambtelijke diensten blijven functioneren. Het in de kabinetten Rutte III en Rutte IV (VVD, CDA, D66 en ChristenUnie) met meer dan 40 procent gestegen aantal Rijksambtenaren blijft zijn taken uitvoeren en heeft minder te doen want veel problemen zijn in één klap opgelost.

Zo kunt u op de weg dan lekker doorrijden en is de woningnood verdwenen omdat er meer dan genoeg woningen vrijkomen. Tien nieuwe steden zijn niet nodig. Als de 3,2 miljoen mensen in Nederland boven de zeventig allemaal stoppen met ademen, consumeren en defeceren, blijken ook alle klimaat- en stikstofdoelen opeens makkelijk te halen. Een nieuw regeerakkoord past op één A4-tje.

Bovendien wordt de maatschappij opgeschoond. Niet alleen verdwijnen tv-programma's als *Heel Holland Bakt* en misschien wel de gehele publieke omroep bij gebrek aan kijkers van de buis. Ook gaan alle dag- en weekbladen failliet omdat hun abonneebestand verschrompelt. Het aantal PvdA- en CDA-stemmers halveert. De ANWB en de FNV houden op te bestaan.

Belastingen omlaag

Het nu onoplosbare probleem van de almaar stijgende kosten van de zorg is dan uit de wereld. De meeste zorgkosten worden immers gemaakt in de laatste levensjaren. Veel van de 1,5 miljoen mensen die nu in de zorg werken – van wie 300.000 in de administratie – kunnen andere dingen gaan doen. De AOW-premie

kan met meer dan de helft omlaag, de pensioenpremie ook en de 1700 miljard die de pensioenfondsen nu in kas hebben, kan voor nuttige dingen worden gebruikt.

Bijvoorbeeld om genoeg wapens te kopen voor de hele NAVO en de energietransitie moeiteloos te financieren. Dan houden we nog geld over voor gratis kinderopvang. De belastingen kunnen fors omlaag. Huisartsen kunnen weer leven zoals vroeger en meer tijd besteden aan hun resterende patiënten. De gruwelen van Alzheimer blijven de meesten voortaan bespaard en niemand zal nog de drogredenering geloven dat immigratie nodig is vanwege de vergrijzing. Het leven wordt een paradijs.

Een bescheiden voorstel

Bovenstaande is satire in de geest van Jonathan Swift, de schrijver die wij vooral kennen van *Gullivers Reizen*, maar die meer lezenswaardigs heeft geschreven. Zoals zijn pamflet *Een bescheiden voorstel* uit 1729 waarin hij aanbeval om de kinderen van de armen als voedsel aan de rijken ter beschikking te stellen. Dan zijn die kinderen geen last meer voor hun ouders en zijn ze alsnog tot nut van de maatschappij, aldus Swift: Ze kunnen goed dienen als vervanging van hertenvlees nu de rijken alle herten hebben afgeschoten.

Op zijn grafsteen heeft Swift laten zetten dat hij dat schotschrift schreef vanuit 'heftige verontwaardiging' (*saeva indignatio*) over de hongersnood in Ierland in 1728 en 1729 toen daar ontelbare arme boeren stierven zonder dat het de veelal in Engeland woonachtige grootgrondbezitters iets kon schelen.

De levensspanne is niet oneindig

Dit stukje is niet geschreven uit verontwaardiging, maar wel vanuit de observatie dat veel van de materiële problemen van vandaag voortkomen uit de drang om zo lang mogelijk te blijven leven.

Daarmee wil ik niet zeggen dat die materiële problemen luxeproblemen zijn. De drang om in leven te blijven is immers ouder dan de mens. Nieuw is slechts dat de wetenschap het mogelijk maakt om dit streven te verwezenlijken. Maar zoals iedere wens heeft ook deze ongedachte gevolgen.

Net zoals de industrialisatie het mogelijk maakte de consumptiedrift van de mens

meer dan ooit te bevredigen waardoor obesitas nu meer mensen doet sterven dan honger, zo gaf het streven van de medische wetenschap naar gezondheid ons als onbedoeld gevolg de vergrijzing.

Vergrijzing is voor beleidsmakers een vraagstuk, maar voor ieder van ons individueel de bedoeling. Het goede blijft echter alleen maar goed als het met mate wordt genoten. Dat geldt ook voor het langere leven. Op een gegeven ogenblik slaat de drang om te leven om in overmoed. Maar wanneer? De levensspanne van de mens is zeventig jaar, alleen de sterken kunnen door naar tachtig, zegt de bijbel (Psalm 90, vers 10).

Niet dat ik dit veertig keer zeventig jaar oude boek op dit gebied autoriteit wil toekennen. Het illustreert slechts dat de mens al lang nadenkt over hoelang hij te leven heeft. Juist vanuit bijbelvaste hoek wordt dit denken in Nederland echter gefnuikt met de stelling dat je eerst geruime tijd ondraaglijk moet lijden voordat er over een niet natuurlijk levenseinde kan worden gesproken. In mijn ogen is dat een sadistisch standpunt, dat nergens in de Bijbel is terug te vinden.

Als gevolg van dat standpunt kun je in een wilsverklaring echter vastleggen wat je wilt, maar heb je in de Nederlandse rechtsstaat niets te willen over je levenseinde. Vanuit dit christelijk denken is in de Nederlandse wetgeving de paradox neergeslagen dat jouw wilsverklaring pas juridische waarde krijgt wanneer je zelf niet meer kunt aangeven wat je wilt.

Een genetisch mankement

In vervolg op de wetenschapstak medicijnen heeft de biologie, met name de genetica, de laatste halve eeuw veel invloed gehad op ons denken. De term evolutie is – in Vlaanderen meer nog dan hier – onderdeel geworden van het dagelijks taalgebruik. Maar celdeling, de basis van de evolutie, is een proces zonder einde, waar steeds meer foutjes in optreden.

Als onze genen na zeventig jaar alle lichaamsfuncties in één klap zouden stoppen, dan zouden we met dat feit moeten en dus kunnen leven. Zo zijn we echter niet geschapen. Daarom ploeteren we voort in het moeras van problemen die we zelf veroorzaken, steeds weer oplossingen vindend. Dat is niet altijd een fraai gezicht, maar het is wel vooruitgang.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee, ook straks in het nieuwe jaar? [**Doneren kan zo.**](#) **Hartelijk dank!**

Donateurs kunnen ook reageren op recente artikelen, video's en podcasts en ter publicatie in Wynia's Week aanbieden. Stuur uw reacties aan reacties@wyniasweek.nl. Vergeet niet uw naam en woonplaats te vermelden (en, alleen voor de redactie: telefoonnummer en adres). Niet korter dan 50 woorden, niet langer dan 150 woorden. Welkom!